

Flerbostadshus i trä i USA

Bakgrund

Sedan Sundsvall brann 1888 har det inte varit tillåtet i Sverige att bygga bostadshus med bärande trästomme i fyra à fem våningar, vilket är det vanliga sättet att producera flerbostadshus i USA. Aktuella ändringar i de svenska byggreglerna gör de amerikanska erfarenheterna särskilt intressanta. Oavsett de senaste årens förändringar i dollarkursen framstår kostnaderna för nyproduktion av flerbostadshus med god standard som lägre än i Sverige.

Syfte

Undersökningens syfte har varit att utröna anledningarna till kostnadsskillnaderna mellan Sverige och USA och att se vad vi kan lära inför en situation med minskade bostadssubventioner.

Genomförande

Studierna har finansierats genom bidrag från BFR, SBUF, Fastighetsägareförbundet, SBC Bo och SABO, Träteck och Södra Timber AB. Ohlsson & Skarne AB och NCC Bygg AB har medverkat från entreprenörsidan. Rapporterna har skrivits av Per-Erik Eriksson, då vid det tekniska attachékontoret i Los Angeles.

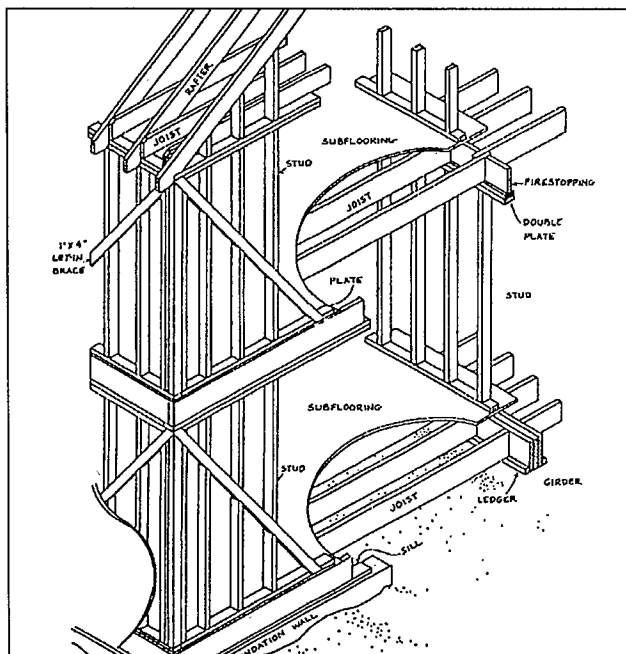
Resultat

Nästan alla flerbostadshus med högst fyra våningar byggs i trä i USA. Exempel från ett bostadsområde utanför Cincinnati med 192 lägenheter ges i rapporten Flerbostadshus i USA. Beskrivningen omfattar området, husens och lägenheternas planlösning, utrustningsstandard samt byggnadsteknik. Amerikanska lägenheter står på de flesta punkter inte de svenska efter i standard, trots en låg produktionskostnad. Byggtekniken, ytmaterialet och detaljlösningarna är emellertid enklare i USA. Kostnaden för projektets lägenheter inkl. gemensamma anläggningar var 500 dollar/m². Mindre än en femtedel av detta utgörs av kostnader för tomtmark, markarbeten, anslutningar samt kommunala avgifter.

I en andra rapport, 2-tum-4 - Ryggraden i amerikanska flerbostadshus, beskrivs hur trästommarna utformas med hänsyn till brandskydd, ljudspridning och vertikal stomkrympning. Vanliga

produktionsmetoder, baserade på principen att endast det enkla är möjligt, redovisas även. Cirka 40 procent av bostadsbyggandet i USA baseras på fabriktillverkade element. Det förekommer inte sällan lösvirkesbyggande, med allt virke levererat från brädgården färdigkapat, buntat och märkt för en viss konstruktionsdel, redo att lyftas in av den levererande kranbilen på rätt våning. Takstolar och väggpaneler förtillverkas emellertid ofta.

Platform framing, ur NFPA Manual for Wood Frame Construction

Ytterligare information lämnas av

Gunnar Stone, Ohlsson & Skarne AB, tel 08-627 30 00, Lars Söderlind, NCC Bygg AB, tel 031-771 50 00, eller av Per-Erik Eriksson, Regelverket 2-tum-4, tel 08-25 47 06.

Rapporterna Flerbostadshus i USA - god standard till låg kostnad (Utlandsrapport USA 9304 av Per-Erik Eriksson, 55 sid, pris exkl moms 320 kr) och 2-tum-4 - ryggraden i amerikanska flerbostadshus (Utlandsrapport USA 9305 av Per-Erik Eriksson, 49 sid, pris exkl moms 320 kr) kan beställas från Sveriges Tekniska Attachéer, tel 08-787 64 19.